

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

In-Cult

Secțiunea de cunoștințe

Comori culturale Serbia

Liga Scriitorilor

Filiala Timisoara Banat, România

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului acesteia, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru orice utilizare care ar putea fi făcută de informațiile conținute în ea.

1. Moba – Cositul pe muntele Rajac

Moba este o tradiție străveche de ajutor reciproc în lucrări care necesită mai mulți oameni pentru a putea fi realizate mai eficient și este practică în satele din toată Serbia, prețuind solidaritatea și munca voluntară. Cel mai adesea oamenii au apelat la moba atunci când aveau nevoie de ajutor pentru construirea de case, cosit, semănat, recoltat etc.

Elementele cheie ale tradiției sunt păstrate în festivitatea anuală Cositul pe muntele Rajac din municipiul Ljig (regiunea Šumadija din centrul Serbiei). Deși moba poate fi organizată oricând de la începutul primăverii până la sfârșitul toamnei, Festivitatea are loc în preajma Zilei Sf. Petru (12 iulie). Cositul pe munte Rajac cuprinde toate caracteristicile moba – de la adunarea participanților, inclusiv purtătorii de apă și purtătorii de prânz (deoarece solicitantul moba trebuie să ofere apă și mâncare, iar la urmă băuturi pentru muncitori) până la cina care marchează sfârșitul zilei de lucru. Dimineața, persoana care reprezintă gazda moba (didija) îi întâmpină pe participanți cu un toast și rakija (băutură spirtoasă). El trece supraveghează lucrarea și la final găzduiește cina pentru participanți. Când munca este încheiată, participanții se alătură dansului tradițional kolo.

2. Belmuž – mâncare tradițională cu brânză

Păstorii care țin oile în satele și în jurul satelor de pe Muntele Vechi și din munții Svrljig din Serbia de Est pregătesc în mod tradițional Belmuž de secole. Este o masă făcută din produse lactate și făină, ingrediente obisnuite.

Numele Belmuž derivă din cuvintele pentru brânză albă și om. În sârbă, brânză albă se numește beli sir, de unde BEL, în timp ce cuvântul pentru om în dialectul sârbesc vorbit în estul Serbiei este MUŽ. Belmuž este foarte hrănitor și a fost preparat pentru întreaga familie. Se spune că are cel mai bun gust atunci când este preparată în cantitate mai mare în vase mai mari. Amestecarea constantă a preparatului necesită putere, motiv pentru care bărbații pregăteau masa. Se spune că în special bărbații tineri pregăteau și consumau masa, ca să demonstreze că sunt apti să se căsătorească, să devină soți cinstiți, întrucât cuvântul MUŽ înseamnă soț în sârbă, iar albul este culoarea onestității. De asemenea, masa era foarte des pregătită de păstorii care duceau turmele de oi pe pășuni mai înalte în munte.

Cel mai adesea, Belmuž este preparat din brânză proaspătă, așa-numită tânără, care a fost preparată cu două zile înainte de prepararea Belmuž. Se spune că fiecare bărbat (MUŽ) își crează propria rețetă secretă pentru cel mai delicios Belmuž.

3. Moștenirea muzicală din Vranje

Vranje, oraș din sudul Serbiei, este cunoscut pentru bogata sa moștenire culturală. Vranje este cel mai renumit pentru moștenirea sa muzicală, în special pentru cântecele sale urbane și muzica de fanfară.

Moștenirea muzicală a orașului Vranje combină mai multe elemente culturale și civilizaționale care au modelat istoria orașului. A evoluat din tradițiile numeroaselor grupuri etnice, în special ale sârbilor, romilor și turcilor. Provine atât din practicile religioase creștine, cât și din cele islamice. Muzica fanfarelor (de trompetă), pentru care orașul Vranje este de asemenea faimos, a fost creată în primul rând de formațiile de romi care cântau la târguri și festivități. Această muzică are influențe orientale distincte. A cânta la instrumente de alamă în trupe necesită muzicalitate și o abilitate puternică de a improviza. Popularitatea muzicii interpretate de fanfarele din Vranje a crescut datorită capacității sale de a trezi emoții intense.

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului acesteia, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru orice utilizare care ar putea fi făcută de informațiile conținute în ea.

Moștenirea muzicală a orașului Vranje este frecvent prezentată în programele de televiziune și radio și devine din ce în ce mai mult o parte a scenei mondiale a muzicii mondiale, având numeroase ediții speciale.

Brass Music este înscrisă în Registrul Național al Patrimoniului Cultural Imaterial al Republicii Serbia. În 2019, Vranje a devenit primul oraș din Serbia inclus în Rețeaua de orașe creative a UNESCO pentru muzică.

4. Meșteșugul Licider

Pregătirea fursecurilor Licider (Lebzelter) este de *origine foarte veche, care poate fi urmărită de-a lungul secolelor*. Fursecurile cu miere au fost menționate în general încă din secolul al XII-lea. Din secolul al XVII-lea în Europa Centrală, se menționează mai frecvent că brazii de Crăciun au fost împodobiți cu fursecuri cu miere de diferite forme.

Alături de producția de ceară, fabricarea fursecurilor Licider a fost considerată un meșteșug foarte profitabil, rentabil din punct de vedere economic și a fost adesea numit „meșteșug de aur”. Acest meșteșug a fost practicat de lucrătorii de ceară care s-au perfecționat cu succes în a face miere și a face prăjituri cu miere. Prepararea fursecurilor Licider este atribuită influenței coloniștilor germani care au dezvoltat acest meșteșug mai întâi în sudul Ungariei, iar apoi în alte orașe din Serbia.

Fursecurile Licider pot avea diferite aspecte și forme. Cea mai răspândită și cunoscută până în zilele noastre este inima Licider, de diferite dimensiuni, decorată cu oglindă.

Cele mai folosite forme de prăjituri au fost figuri elegante de bărbați și femei, călăreți sau cai, bebeluși în perne și inimi (inima lui Hristos). Fursecurile Licider modelate într-o matrită, iar ulterior stropite cu forme de aluat de mai multe culori, erau vândute la târguri, sărbători din sat și piețe. Bine decorate și colorate, ele simbolizează afecțiunea, dragostea și respectul.

5. Ziua Sfântului Gheorghe – Đurđevdan

Ziua Sfântului Gheorghe este sărbătorită pe 6 mai. Este cunoscută sub numele de Đurđevdan, Đurđovdan, Ml'zigruda, Premlaz și Erdelezi. Este o mare sărbătoare atât pentru creștini, cât și pentru musulmani, și are loc când natura înflorește și oamenii îl roagă pe Sfântul Gheorghe să îi ajute.

Sfântul Gheorghe este sărbătorit în special în comunitățile de romi din toată Serbia. El este văzut ca un patron care leagă comunitatea cu strămoșii ei. În același fel ca schimbările din natură, Zilele Sf. Gheorghe marchează primăvara norocului și fericirii. În comunitățile de romi, Sfântul Gheorghe este sărbătorit timp de două zile. În prima zi, fetele și femeile merg pe câmpuri și pășuni pentru a culege flori, ierburi și frunze de iederă pentru a face coronițe. Aceste coronițe se pun la porțile gospodăriei, la ușile casei, în jurul casei. O coroniță specială este făcută pentru un miel. Florile sunt puse și sub perne. După o noapte florile de sub perne sunt păstrate ca niște podoabe ce aduc noroc. Dimineața pe unele dintre flori se pune mielul care va fi sacrificat conform ritualului. Membrii familiei își schimbă hainele și cântă pentru a lăuda pe Domnul și pe Sfântul Gheorghe.

Sărbătorile de Sfântul Gheorghe sunt practici înscrise în Registrul Național al Patrimoniului Cultural Imaterial al Republicii Serbia.

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului acesteia, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru orice utilizare care ar putea fi făcută de informațiile conținute în ea.

6. Târg în Šabac

Târgul tradițional din Šabac (oraș din vestul Serbiei) este o parte determinantă a identității culturale a orașului.

Datorită târgului său, Šabac este bine cunoscut în Balcani, în special în fosta Iugoslavie.

Surse istorice și arhivistice sugerează că târgul din Šabac își are rădăcinile în secolul al XIV-lea. La începutul secolului al XX-lea, târgul a fost stabilit în jurul Zilei Nașterii Sfintei Fecioare Maria (21 septembrie).

Târgul Šabac este important ca loc de interacțiuni sociale. Este un eveniment în/la care oamenii se întâlnesc, mănâncă, beau, dansează, se distrează pe carusel, unde se văd și sunt văzuți. În secolul al XX-lea, târgul Šabac a fost immortalizat în celebrul cântec vechi-urban care începe cu versurile: "Hoćemo li u Šabac na vašar?" ("Mergem la târgul Šabac?") continuând cu versurile "Da idemo, da se provedemo!". ("Da, vom merge să ne distrăm!").

Târgul Šabac durează oficial trei zile, între 21 și 23 septembrie. Cu toate acestea, spiritul de sărbătoare durează mai mult timp. Tineri și bătrâni, dar mai ales copii, așteaptă cu nerăbdare luna septembrie.

7. Apicultura

Albinele sunt creaturi sensibile care joacă un rol extrem de important în mediul înconjurător și în menținerea biodiversității.

Valoarea nutritivă și medicinală a mierii, a polenului și a propolisului este cunoscută din cele mai vechi timpuri, la fel ca și diferitele utilizări ale cerii. Pe lângă producția de lăptișor de matcă, ale cărei proprietăți curative sunt din ce în ce mai recunoscute în prezent, albinele joacă un rol extrem de important în polenizarea plantelor, ceea ce păstrează biodiversitatea. Datorită albinelor, cel puțin o treime din pomii fructiferi din Serbia sunt polenizați.

În satele sârbești din partea centrală a Kosovo și Metohija, se păstrează practica tradițională de a cânta de-a lungul unui roi de albine. Aceasta include interpretarea unor cântece rituale în momentul în care albinele roiesc (în funcție de condițiile meteorologice, de la Ziua Sfântului Gheorghe (6 mai) până în august), albinele sunt ademenite pentru a fi prinse într-un stup numit trmka. În timpul cântării, albinele sunt stropite cu apă, în timp ce reginei albinelor i se acordă o atenție specială și i se adresează cu onoruri, pentru a se asigura că va intra în stupul pus la dispoziție. Cântatul alături de un roi de albine este o practică înscrisă în Registrul Național al Patrimoniului Cultural Imaterial al Republicii Serbia.

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului acesteia, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru orice utilizare care ar putea fi făcută de informațiile conținute în ea.